

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MATERIAŁ POMOCNICZY opracowany przez BIURO LGD „Vistula-terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję”

Materiał nie stanowi podstawy prawnej obowiązującej w ramach naboru 2/PSWPR/2025
a stanowi jedynie „wyciąg” najważniejszych informacji, etapów z zapisów z całej dokumentacji konkursowej.

Podstawowe informacje:

Termin naboru wniosków przez PUE: od 08 grudnia 2025 do 05 stycznia 2026

Forma naboru wniosków: wniosek wypełnia się i składa wyłącznie za pośrednictwem udostępnianej przez ARiMR Platformy Usług Elektronicznych PUE. Logowanie do aplikacji PUE, dostępne jest z poziomu strony internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pod adresem <https://www.gov.pl/web/arimr/platforma-uslug-elektronicznych>

Przed ubieganiem się o wsparcie należy **zapoznać się z całą dokumentacją konkursową**, która szczegółowo określa zakres i formę pomocy, termin i formę składania wniosków, warunki przyznania pomocy, w tym racjonalność i kwalifikowalność kosztów, określa kryteria wyboru operacji, obrazuje cały proces przyznawania pomocy.

Przeczytaj szczególnie:

- **Regulamin naboru** – to tutaj dowiesz się wszystkiego!
- **Kryteria wyboru** – musisz uzyskać min. 18 punktów, by móc otrzymać wsparcie! im ich więcej tym masz większe szanse.
- **Wytyczne podstawowe** w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 z dnia 15.10.2025
- **Wytyczne szczegółowe** w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR z 13.10.2025 r.
- **wzór umowy** – ważne abyś wiedział, jakie czekają Cię zobowiązania po uzyskaniu wsparcia.

Link do całej dokumentacji naborowej: <https://www.lgdvistula.org/aktualnosci/960-nabor-wnioskow-nr-2-pswpr-2026>

Skróty:

WOPP – wniosek o przyznanie pomocy składany przez PUE.

WOP – wniosek o płatność.

JAK UZYSKAĆ WSPARCIE – KROK PO KROKU:

1. **PROFIL ZAUFANY:** załóż jeśli nie masz <https://pz.gov.pl/pz/index>
2. **NUMER PRODUCENTA ROLNEGO:** uzyskaj, jeśli nie masz. Numer ten jest niezbędny do złożenia wniosku. Numer 9-cyfrowy nadaje ARiMR na podstawie złożonego wniosku (osobiście lub za pośrednictwem ePUAP) <https://www.gov.pl/web/arimr/wniosek-o-wpis-do-ewidencji-producentow2>
3. **KONTO W PUE:** zarejestruj (jeśli nie masz) konto w PUE: <https://epue.arimr.gov.pl/pl/strona-glowna>
4. **WNIOSEK W PUE:** wypełnij, zdobądź wymagane załączniki.
Po zarejestrowaniu do PUE odszukasz nabór wniosków:
najpierw: Załatw sprawę; następnie: Plan Strategiczny WPR na lata 2023-2027; następnie: I.13.1 -I_13_1_WDR; Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego; wybierz: Lokalna Grupa Działania „Vistula-terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję”.

Start DG to zawsze I etap. Zawsze jesteś Partnerem nr 1.

SEKCJA: INFORMACJE PODSTAWOWE: dane wypełnione automatycznie dla danego naboru

SEKCJA: DANE IDENTYFIKACYJNE WNIOSKODAWCY:

- **Dane Wnioskodawcy, Adres** – sprawdź czy są aktualne, szczególnie nr konta bankowego, adres.... Jesteś osobą fizyczną.
- **Informacje o operacji: Rodzaj operacji: prosimy o wybranie:** klasyczna operacja (inne niż pozostałe)
- **Dane przedsiębiorstwa:** należy zaznaczyć odpowiednie pole
- **Podmioty należące do grupy:** należy zaznaczyć odpowiednie pole
- **Dane osób reprezentujących podmiot:** imię, nazwisko, PESEL
- **Przynależność do grupy osób w niekorzystanej sytuacji zidentyfikowanej w LSR:** należy zaznaczyć odpowiednie pole, zobacz str. 64-65 LSR i sprawdź czy przynależysz to tej grupy osób.

SEKCJA: INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

- **Tytuł operacji/200 znaków:** np. Usługi kosmetyczne, gabinet kosmetyczny; Mobilna lodziarnia; Otwarcie działalności gospodarczej i świadczenie usług w zakresie ... , Otwarcie działalności gospodarczej z zakresu wynajmu urządzeń budowlanych; Usługi księgowe; Wynajem sprzętu, maszyn i urządzeń do pielęgnacji ogrodów; Zakład gromerski, Usługi fryzjerskie; Usługi krawieckie;.....
- **Cel operacji/200 znaków:** Podjęcie i prowadzenie działalności gospodarczej z zakresu ...
- **Opis operacji/1000 znaków:**
zalecamy, by tutaj wprowadzić również opis dotyczący wskaźnika produktu „liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą” - jest to warunek naboru i tutaj wydaje się, iż ze względu na ograniczenia w limicie znaków w innych sekcjach, niniejsza komórka, będzie do tego najlepsza.
Można to zrobić poprzez taki zapis:
Operacja zrealizuje wskaźnik produktu: liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą: 1.
Operacja jest zgodna z LSR.
- **Uzasadnienie zgodności z kryteriami/200 znaków:** *zalecamy wprowadzić takie zapis:*
Operacja spełnia kryteria rankingujące nr: ...
Operacja winna uzyskać: ... pkt.
Szczegółowe uzasadnienie w załączniku dodatkowym do WOPP: Oświadczenie - uzasadnienie zgodności z kryteriami.

- **Uzasadnienie innowacyjności/200 znaków:** jeśli dotyczy zalecamy wprowadzić taki zapis:
Operacja jest innowacyjna, zgodnie z założeniami LSR.
Szczegółowe uzasadnienie w załączniku dodatkowym do WOPP: Oświadczenie - uzasadnienie zgodności z kryteriami.
Jeśli nie, to prosimy o zapis: Operacja nie jest innowacyjna.
- **Planowana operacja jest:** inwestycja /inwestycja infrastrukturalną/nieinwestycyjną/inwestycja produkcyjna.
- **Lokalizacja operacji:** wg miejsca posadowienia sprzętu w przypadku operacji polegających na montażu zakupionego wyposażenia, remontów, a jeśli operacja obejmuje zadania nieinwestycyjne to miejsce zamieszkania, wykonywania działalności gospodarczej.
Jeśli operacja obejmuje inne miejsca garażowania, przechowywania sprzętu w sekcji: „Informacje szczegółowe” wskaż te miejsca.
Pamiętaj: pomoc przyznaje się na operację, która zakłada miejsce świadczenie usług lub realizację inwestycji na obszarze wiejskim objętym LSR.
- **Planowane wskaźniki:** wybieramy min. jeden, tj. R.37. Wzrost gospodarczy i zatrudnienia na obszarach wiejskich.

SEKCJA: BIZNESPLAN:

- **Posiadane zasoby i poziom sprzedaży:**
 - **Posiadane nieruchomości:** uzupełnić, jeśli takie posiadasz. Odnies się tylko do tych, co dotyczą Twojej operacji. Może to być np. budynek gospodarczy.
 - **Posiadane maszyny, urządzenia:** uzupełnić, jeśli takie posiadasz. Odnies się tylko do tych, co dotyczą Twojej operacji. Może to być np. samochód osobowy, kosiarka, drukarka.
 - **Opis wyjściowej sytuacji ekonomicznej:** nie jest to pole obowiązkowe ale można wprowadzić tutaj zapisy. Można odnieść się do tego, że np. Nie posiadam środków finansowych, by bez dofinansowania rozpocząć działalność gospodarczą. Nie posiadam odpowiedniego sprzętu, by móc świadczyć usługi itp.
 - **Posiadane kwalifikacje lub doświadczenie:** pole ma do wyboru równe sekcje. Pamiętaj, że jest ubiegasz się o punkty w ramach kryterium rankingującego nr ,7 to te obie informacje muszą być ze sobą spójne.
 - **Poziom sprzedaży produktów lub usług:**
UWAGA WAŻNA SEKCJA!!!!: osiągnięcie min. 30% zakładanego poziomu, będzie warunkiem zawartej umowy.
Jeśli podczas realizacji, nie osiągniesz tego warunku, będziesz musiał zwrócić 100% dofinansowania.
Zwróć uwagę jak nazywasz swoją usługę, jaką wpisujesz dla niej jednostkę miary i planową wartość.
Rok n, to rok wypłaty pomocy, czyli
- **Zestawienie rzeczowo-finansowe:** wypełniasz we wniosku, załączasz również Szczegółowy opis zadań do WOPP (patrz. Zał. nr 3 do WOPP).
 - **Koszty kwalifikowalne:** najpierw nazywasz swoje zadania, np. Zakup sprzętu, kolejno w ramach danego zadania, ogólnego dodajesz poszczególne koszty np. zakup betoniarki, zakup rusztowania, wpisujesz to co chcesz kupić. Kupujemy rzeczy/sprzęty nowe. Wybierz dany, etap, jeśli planujesz w dwóch etapach – dwa wnioski o rozliczenie, dwie płatności, to zaplanuj to racjonalnie, tak by potem sprawnie nastąpiła i realizacja i rozliczenie.
UWAGA WAŻNA INFORMACJA: zalecamy dla każdej pozycji (zakupu) skompletowanie po 2 oferty z charakterystycznymi, porównywalnymi parametrami. Pozwoli to na dokonanie oceny w zakresie kwalifikowalności kosztu ale też jego racjonalności. Dokumenty te (oferty, wydruki) należy „spakować” w jeden plik i załączyć do WOPP – patrz. załącznik: Dokumenty uzasadniające przyjęty poziom planowanych do poniesienia kosztów. Suma kosztów, zawsze I etap, nastąpi automatycznie. Dane zaciągane automatycznie, do kolejnych sekcji.
 - **Koszty ogólne:** jeśli dotyczy.
 - **Suma kosztów (kwalifikowalne + ogólne):** pole wypełnione automatycznie. Zaciągane do kolejnych sekcji.

- **Rachunek zysków i strat:** zysk netto musi być większy od „zero”

Przychody: automatycznie wprowadzone zostają przychody określone w sekcji: Poziom sprzedaży produktów lub usług.

Zalecamy wnioskowaną kwotę pomocy wprowadzić do sekcji: przychody. Odpowiednio należy ją potem zamortyzować.

Dopytaj swoją przyszłą księgowość, jak będą to rozliczać. To jest już taki moment, że w przypadku otrzymania wsparcia, musisz wiedzieć w jakiej formule twoje firma będzie rozliczana.

Koszty: wpisz koszty jakie Twoja firma po jej uruchomieniu będzie ponosiła. Realne.

Jeśli planujesz zatrudnienie to pamiętaj o wynagrodzeniu i kosztach pracodawcy dla zatrudnianej osoby.

Jeśli pokazujesz umowę użyczenia lokalu i jest tam wpisana kwota za użyczenie, wpisz ją tutaj.

Jeśli planujesz świadczenie usług mobilnych z wykorzystaniem własnego auta, to wpisz koszty paliwa, napraw, przeglądów.

Pamiętaj, że od działalności gospodarczej należy płacić podatek, wpisz go tutaj.

W przypadku innych zobowiązań postępuj jak wyżej.

Uzasadnienie (założenia) dla wyżej wymienionych pozycji kosztowych: **Założenia dokonano** na podstawie analizy cen rynkowych, analizy ofert, obowiązujących stawek. Uwzględniono profil planowanej do utworzenia działalności gospodarczej i rodzaju świadczonych w ramach niej usług.

Pozostałe informacje: np. Działalność prowadzona będzie zgodnie z przepisami prawa przez osobę fizyczną. Osoba ta posiada odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie związane z rodzajem do utworzenia działalności gospodarczej. Wnioskodawca będzie realizował założenia WOPP, i zobowiązania wynikające z zawartej umowy.

Dodatkowy opis: ND.

SEKCJA: FINANSOWANIE OPERACJI:

Limit pomocy: pole wypełnione automatycznie.

Pomoc uzyskana: pole pozostawić niewypełnione.

Limit pomocy na wnioskodawcę: 500.000,00 PLN

Koszty całkowite: modelowo: 200.000,00 zł

Koszty operacji (kwalifikowalne + ogólne): modelowo 130.000,00 zł

Poziom dofinansowania: 65% (to jest max. poziom dofinansowania jaki możesz uzyskać)

Wnioskowana kwota pomocy: (tyle otrzymasz wsparcia): 130.000,00 zł (to jest max. kwota jaką możesz uzyskać)

Planowany termin zakończenia operacji: bez podziału na etapy. Data w formacie miesiąc/rok: podaj realną, weź pod uwagę, że LGD ma 60 dni na ocenę Twojego wniosku, ocena w Urzędzie Marszałkowskim to max. 5 miesięcy. Nabór kończy się 05 stycznia 2026. Potem masz na realizację biznesplanu, rozliczenie, okres prowadzenia firmy.

Pamiętaj: operacja musi zostać zrealizowana w terminie nie dłuższym niż 2 lata od dnia zawarcia przez wnioskodawcę UoPP i jednocześnie nie dłuższym niż do 30 czerwca 2029 r.

Prefinansowanie operacji: możesz ubiega się o zaliczkę (do 50% wnioskowanej kwoty pomocy) lub wyprzedzające finansowanie (do 44% wnioskowanej kwoty pomocy) .

ZACHĘCAMY DO WYBRANIA jednej z tych OPCJI. Ułatwi to Ci realizację, bo zakładamy, że środków nie masz 😊

SEKCJA: OŚWIADCZENIA I ZOBOWIĄZANIA: [przeczytaj](#), [zaznacz właściwe](#).

SEKCJA: ZAŁĄCZNIKI: zobacz zał. nr 2 do Regulaminu.

Pamiętaj, że każdy plik ma max. rozmiar: 50 MB.

Musisz załączyć minimum (reszta, zależy od rodzaju Twojej operacji):

- **Zaświadczenie** z właściwej ewidencji ludności o miejscu **zameldowania na pobyt stały lub czasowy**.
Zaświadczenia musi wynikać rodzaj zameldowania oraz musi być wskazany okres tego zameldowania. Załącznik nie może być „starszy” niż 3 miesiące licząc wstecz od dnia złożenia WOPP.
- **Szczegółowy opis zadań** wymienionych w zestawieniu rzeczowo-finansowym – Załącznik nr 3 do WOPP
- Informacja o **przetwarzaniu danych osobowych** przez Lokalną Grupę Działania" - załącznik obowiązkowy- Załącznik nr 6 do WOPP

Inne załączniki: dodaj obowiązkowo załącznik: **Oświadczenie - uzasadnienie zgodności z kryteriami**.

5. WYŚLIJ WNIOSEK do LGD (przez PUE).

6. POINFORMUJ LGD, że złożyłeś wniosek.

Jak?: napisz e-maila na adres: sekretariat@lgdvistula.org o tytule: Wniosek, nabór 2/PSWPR/2025 o a w treści wpisz swoje imię i nazwisko / nazwę wraz z numerem EP i znak sprawy.

Czekaj na ocenę Rady LGD. Przed oceną możesz zostać wezwany pismem przez PUE do złożenia wyjaśnień/uzupełnień.

Rozpoczęcie realizacji uproszczonego biznesplanu możliwe jest **nie wcześniej niż w dniu zawarcia umowy o przyznaniu pomocy**.

PAMIĘTAJ - operacja musi:

- 1) dotyczyć działalności **zgodnej z celami LSR**;
- 2) być **uzasadniona ekonomicznie**, co potwierdzać powinien przedłożony uproszczony biznesplan, który powinien **być racjonalny i uzasadniony zakresem operacji**.

Ocena racjonalności zostanie dokonana zgodnie z zasadami określonymi w pkt. VII.3 Wytocznych podstawowych.

KTO MOŻE UBIEGAĆ SIĘ O TAKIE WSPARCIE?

Wnioskodawcą może być tylko i wyłącznie **osoba fizyczna**, która:

- ✓ ukończyła **18 lat** w dniu złożenia WoPP
- ✓ jest **obywatelem** państwa członkowskiego **Unii Europejskiej**
- ✓ co najmniej **od 1 roku** poprzedzającego dzień złożenia WoPP posiada miejsce **zameldowania na pobyt stały lub czasowy na obszarze wiejskim objętym LSR** (spełnienie warunku weryfikowane będzie na podstawie zaświadczenia z właściwej ewidencji ludności o miejscu zameldowania na pobyt stały lub czasowy wydane nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem złożenia WOPP);
- ✓ w **okresie 1 roku** poprzedzającego dzień złożenia WoPP **nie wykonywała i nie wykonuje działalności gospodarczej**, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców. Zawieszenie – traktowana jako prowadzona!
- ✓ **nie miała przyznanej pomocy w ramach PROW 2014-2020** na operację w ramach poddziałania **6.2 PROW** (pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich lub **6.4 PROW** (Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej) lub **4.2 PROW** (Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój) lub **19.2 (premia 60.000,00 zł z LGD „Vistula”)** w zakresie podejmowanie działalności gospodarczej;
- ✓ **nie miała dotychczas przyznanej pomocy w ramach PS WPR 2021-2027** na operację w którymkolwiek z następujących zakresów: Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG), Tworzenie gospodarstw agroturystycznych (start GA), tworzenie zagród edukacyjnych (start ZE), tworzenie gospodarstw opiekuńczych (start GO), tworzenie krótkich łańcuchów żywności (start KŁŻ), rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG), rozwijanie gospodarstw agroturystycznych (rozwój GA), rozwijanie zagród edukacyjnych (rozwój ZE), rozwijanie gospodarstw opiekuńczych lub rozwój krótkich łańcuchów żywności (rozwój KŁŻ).

ILE MOGĘ UZYSKAĆ WSPARCIA?

Min. 50.000,00 zł

Max. 130.000,00 zł

Poziom dofinansowania: max. **65% kosztów kwalifikowalnych operacji**

Wkład własny finansowy: min. 35% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Forma pomocy: ryczałt.

Przykład dla maksymalnej kwoty wsparcia,

tj. ubiegam się o 130.000,00 zł pomocy (dofinansowania), zatem muszę dołożyć 70.000,00 zł wkładu własnego.

Całkowite koszty kwalifikowalne mojej operacji to: 200.000,00 zł.

KIEDY OTRZYMAM WSPARCIE?

Najpierw umowa, potem realizacja biznesplanu (zakupy, ponoszenie kosztów).

Po realizacji biznesplanu (po dokonaniu zakupów), należy złożyć WOP i na tej podstawie otrzymasz płatność.

OTRZYMAM WSPARCIE I CO WTEDY? przeczytaj umowę, tam jest opisane wszystko.

Musisz:

- **ZAŁOŻYĆ FIRMĘ W CEIDG**, tj. należy podjąć we własnym imieniu działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców, co potwierdzi zgłoszenie do CEIDG i prowadzenie tej działalności w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy (do okresu prowadzenia działalności nie wlicza się okresów jej zawieszenia);
- **UBEZPIECZYĆ**, tj. musisz się zgłosić do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i wypadkowego na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania tej działalności – wymóg nie ma zastosowania, jeżeli jesteś objęty tym ubezpieczeniem lub społecznym ubezpieczeniem rolników. Jeśli masz ubezpieczenie to płacić tylko składkę zdrowotną.
Rolnik lub domownik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą jest zobowiązany do opłacania miesięcznej składki podstawowej na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w podwójnym wymiarze, a składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie w pojedynczej wysokości. Rolnik, którego podatek dochodowy przekroczy limit, musi odprowadzać składki do ZUS-u lub zrezygnować z tej działalności i dalej korzystać z ubezpieczenia rolniczego. Należy pamiętać, iż ponowne podjęcie działalności będzie możliwe dopiero po upływie trzech lat.
- **zrealizować swój biznesplan**;
- **osiągnąć co najmniej 30% docelowego zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług do dnia, w którym upłynie pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy** (do tego terminu nie wlicza się okresów zawieszenia prowadzonej działalności; **zwrotowi podlega 100% wypłaconej pomocy w przypadku braku spełnienia tego warunku**);
- **prowadzić ewidencję** odpowiednio **świadczonych usług lub sprzedaży produktów rolnych** (**zwrotowi podlega 5% wypłaconej kwoty pomocy za każdy rok, w którym nie prowadzono tej ewidencji**);
- **promować firmę**, tj. na bieżąco informować o świadczonych usługach i ich zakresie lub sortymencie **poprzez ogólnodostępne środki przekazu** (**zwrotowi podlega 3% wypłaconej kwoty pomocy za każdy rok, w którym nie prowadził akcji informacyjnej w tym zakresie**);
- **informować SW o realizacji biznesplanu**, w ramach operacji, na którą została udzielona pomoc **na 3 miesiące przed upływem ostatniego roku okresu związania celem** (**za niespełnienie warunku zwrotowi podlega 0,5% wypłaconej pomocy**);
- musisz prowadzić wyodrębnioną ewidencję zdarzenia powodującego poniesienie kosztów/zastosować odpowiedni kod rachunkowy – jeśli nie to **kwotę pomocy przysługującą do wypłaty pomniejsza się o 10%**;
- **promować pomoc otrzymaną z EFRROW - jeśli nie to kwotę pomocy przysługującą do wypłaty pomniejsza się o 1%**;
- **poddać się czynnościom kontrolnym – jeśli nie, nastąpi zwrot środków**;
- **wdrażać operację** zgodnie z założeniami wniosku, w tym **zobowiązaniami wynikającymi z kryteriów wyboru** – jeśli będą zmiany to nastąpi ocena Twojej operacji ponownie i jeśli w wniosku tej oceny:
 - nie otrzymasz minimalnej liczby punktów lub operacja nie zmieściłaby się w limicie naboru - następuje odmowa wypłaty pomocy,
 - uzyskasz minimalną liczbę punktów oraz zmieściłaby się zmniejszeniu podlega 5% kwoty pomocy za każde niespełnione kryterium.

KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE

Za koszty niekwalifikowalne uznaje się w szczególności:

- 1) koszty poniesione przed dniem, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a w przypadku kosztów ogólnych – przed dniem 1 stycznia 2023 r.;
- 2) koszty ogólne związane z operacją w części przekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych;
- 3) koszty remontu budynków lub budowli, jeśli nie jest on połączony z ich modernizacją;
- 4) koszty zakupu nieruchomości;
- 5) koszty zakładania sadów i plantacji wieloletnich oraz wymiany w nich nasadzeń;
- 6) koszty leasingu;
- 7) podatek od wartości dodanej (VAT):
 - a) w przypadku wnioskodawcy będącego rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115 uznaje się, że VAT jest kosztem niekwalifikowalnym,
 - b) w przypadku wnioskodawcy innego niż w lit. a – VAT jest kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie przepisów prawa krajowego;
- 8) koszty zakupu używanych maszyn, urządzeń, wyposażenia, w tym również ich instalacji;
- 9) koszty zakupu zwierząt, nasion i ich siewu oraz roślin jednorocznych i ich sadzenia;
- 10) koszty zakupu samochodów osobowych;
- 11) koszty rozbudowy infrastruktury sieci 5G i sieci światłowodowej;
- 12) koszty inwestycji w nawodnienia w gospodarstwie rolnym oraz związane z tym koszty budowy ujęć wody;
- 13) koszty zakupu kotłów do spalania słomy;
- 14) koszty inwestycji mających na celu dostosowanie do norm lub wymogów unijnych, z wyjątkiem inwestycji wspieranych na zasadach określonych w art. 73 ust. 5 rozporządzenia 2021/2115;
- 15) koszty sporządzenia wniosku o przyznanie pomocy i wniosku o płatność;
- 16) wkłady niepieniężne polegające na wniesieniu nieruchomości, urządzeń, materiałów (surowców), wartości niematerialnych i prawnych, ekspertyz lub nieodpłatnej pracy własnej, w tym wykonywanej przez wolontariuszy na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub nieodpłatnej pracy społecznej członków stowarzyszenia wykonywanej na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach – ze składników majątku beneficjenta lub majątku innych podmiotów;
- 17) koszty amortyzacji;
- 18) koszty ubezpieczeń;
- 19) koszty wynagrodzeń pracowników zatrudnionych na umowę o pracę na czas określony lub nieokreślony, umowę zlecenie lub umowę o dzieło, podróży służbowych pracowników;
- 20) koszty prowadzenia bieżącej działalności gospodarczej lub statutowej, w szczególności zakupu mediów, najmu powierzchni, zakupu materiałów biurowych, obsługi finansowo-księgowej, doradztwa prawnego, opłat notarialnych, skarbowych i sądowych, wywozu odpadów.

Inne ważne:

Suma **kosztów dotyczących OZE nie może przekraczać 50%** wszystkich kosztów kwalifikowalnych.

W przypadku gdy operacja jest **inwestycją trwale związaną z nieruchomością**, operacja powinna być realizowana na obszarze objętym LSR i jednocześnie na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy lub do której wnioskodawca posiada tytuł prawny do dysponowania na cele określone w WoPP przez: okres ubiegania się o przyznanie pomocy na operację, okres realizacji operacji oraz okres związania celem.

Pomoc nie przysługuje podmiotowi, który **podlega zakazowi dostępu do środków**, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy FP, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu, a także podmiotowi, który podlega wykluczeniu z dostępu do otrzymania pomocy.

Pomoc nie przysługuje, jeżeli wnioskodawca **stworzył sztuczne warunki**, w sprzeczności z prawodawstwem rolnym, mające na celu obejście przepisów i otrzymanie pomocy finansowej.

Operacja nie może obejmować budowy lub modernizacji: dróg w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, targowisk, sieci wodno-kanalizacyjnych, przydomowych oczyszczalni ścieków, ani **nie może być operacją dotyczącą świadczenia usług rolniczych**.

Nie można finansować realizowanej operacji z udziałem innych środków publicznych.